Ditt val 2026

Våra valreportrar Anders Ahlberg och Göran Lundberg om hur **din röst i 2026 års val kan forma din vardag** och varför det är viktigt att du också gör den hörd på valdagen 13 september.

Anders Ahlberg

Göran Lundberg

– Varför ska det vara så segt innan något sker efter ett val?

När valet är avslutat väntar den ofta svåra uppgiften att bilda majoritet. Detta kan ta månader, men din röst förblir lika viktig under hela processen.

Vårt valsystem ger mandat efter röstandelar – proportionellt. Du röstar på partier men kan kryssa favoritkandidater uppåt på listan.

Fördel: rättvis bild av väljarviljan. Nackdel: sällan egen majoritet. Här har länder som Storbritannien en fördel med sitt valsystem, som enkelt beskrivet innebär att ”vinnaren tar allt”.

I riksdagen fick Socialdemokraterna vid valet 1968 just över 50 procent av rösterna. Men sedan dess har inget parti nått egen majoritet där.

Måste jämka samman

Även i kommunerna måste flera partier i många fall jämka ihop sina program. Av Sveriges 290 kommuner är det för närvarande bara två där någon – i båda fallen S – har egen majoritet: Överkalix och Munkfors. I övriga 288 kommuner delas makten mellan flera partier. Detsamma gäller i alla regionerna.

Val handlar såväl om en bedömning av den politik som drivits sedan förra valet, som om vad som ska göras framöver.

För partierna innebär det en svår balansgång: blicka framåt eller lägga tonvikten på det förflutna, skryta eller kritisera?

Därför är varje röst av stor betydelse. Ett partis framgång eller bakslag ger stark eller svag förhandlingsposition efter valet. När sedan kompromisserna väl ska formas spelar varje mandat roll. Och alla bygger de i grunden på en enda röst – din.

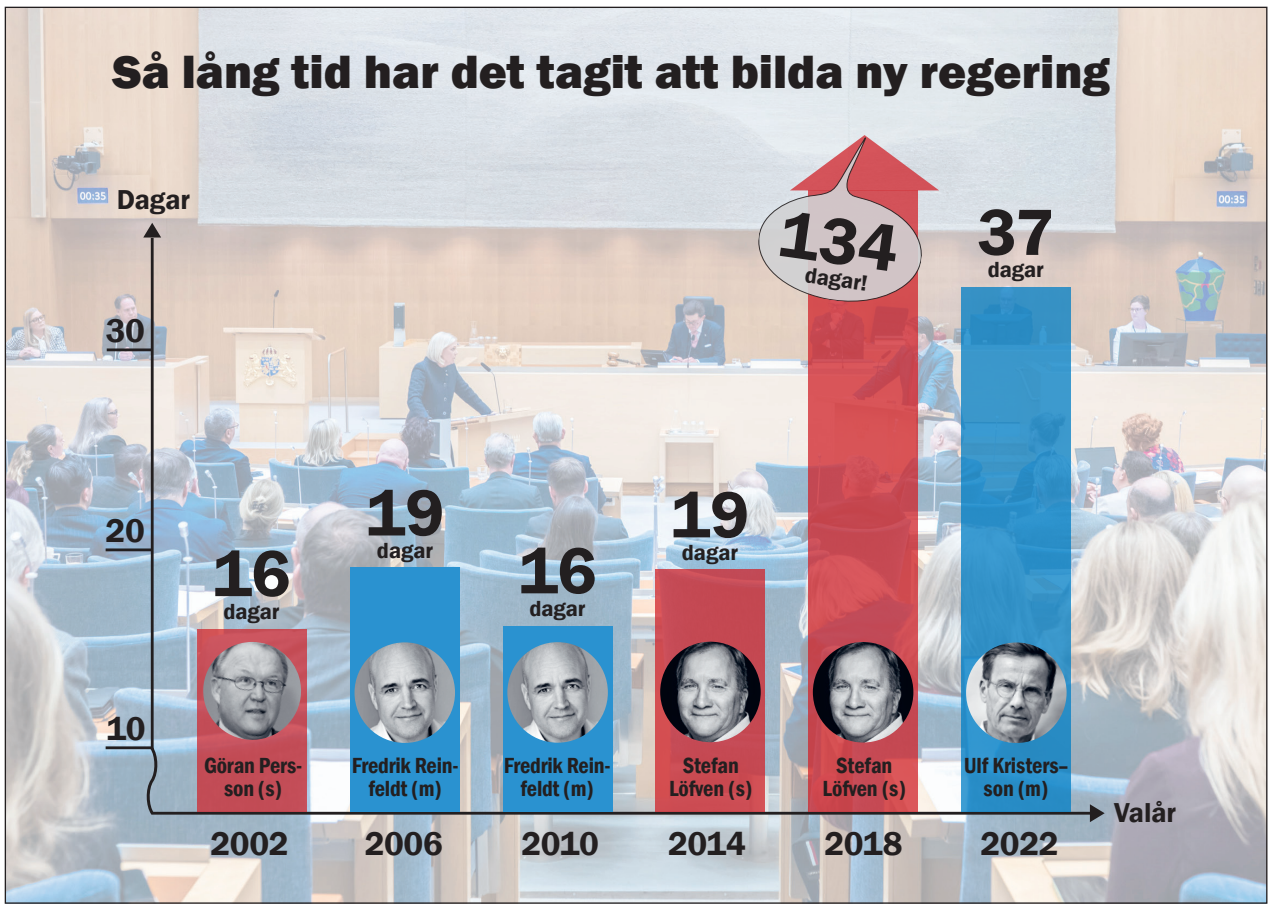

Inte alltid enkelt. *Regeringsbildaren – den blivande statsministern – klarar ofta uppdraget snabbt. Men det finns undantag. Efter riksdagsvalet 2022 fordrades långa sittningar på Tidö slott utanför Västerås för att få SD:s roll i den borgerliga majoriteten på plats. Ännu längre tid, hela 134 dagar, tog det 2018. Upplösningen kom sedan C och L till slut accepterat en regering ledd av Stefan Löven. Denne efterträddes tre år senare av Magdalena Andersson.*

Myt eller inte – hur är det egentligen?

”Allt är redan avgjort på förhand – vad som händer i valet spelar ingen roll.”

Fakta: Svensk politik har blivit allt livligare, med nya partier och politiska grupperingar. Mer svårstyrt? Ja. Men därför har valen snarast blivit ännu viktigare.

Mer om vad som händer efter valet:

Sverige har ett system där partierna får så många platser i riksdagen som de får röster av folket, Extraplatser – utjämningsmandat – delas ut i efterhand för största möjliga rättvisa.

Riksdagen har en spärr som innebär att ett parti måste ha minst fyra procent av rösterna för att få platser.

Det är svårt att bilda majoritetsregeringar utan kompromisser. Resultatet blir att man som väljare sällan kan räkna med att den förda politiken till punkt och pricka kommer att följa något enskilt partis program.

Upp till dig – så kan du själv påverka:

• **Varför inte ta ett steg till?** En viktig väg – och möjlighet – är att du inte stannar vid att rösta utan också överväger att bli medlem i ett politiskt parti. Då kan du även påverka vad som händer *efter* valet, den spännande och viktiga period när kompromisser och avtal formar den kommande politiska vardagen.

Att komma överens om de stora linjerna kan vara en utmaning

Att skapa samarbeten är svårt – liksom att behålla dem. Flera kommuner och regioner har bytt ledning sedan valet 2022.

De styrande koalitionerna i regionerna Blekinge, Kronoberg, Uppsala och Örebro har alla spruckit och nya tagit över.

Samma sak har hänt i 30 kommuner – därtill två gånger i Hedemora, Ljusdal, Uppvidinge, Botkyrka, Ekerö, Tyresö, Färgelanda, Lysekil och Svenljunga.

Orsakerna till problemen skiftar:

I Stockholmskommunen **Botkyrka** har dominerande S haft en intern kris.

I **Lysekil** sprack majoritetskoalitionen i oenighet om budgeten. Kärnfrågan var byskolorna i kommunens ytteområden, en klassisk kommunal hjärtefråga.

I flera fall har sprickorna lett till samverkan över blockgränserna. Som i **Ljusdal**, där ett första styre snart ersattes av en högerledning i minoritet. När även den sprack tog en bred koalition mellan V, S, KD och M över.

Vems stol? *En styrande majoritet varar inte alltid mandatperioden ut. Artikeln här intill ger några exempel.*

Illustration: Adobe Stock

Avhopp är en annan stor utmaning i politiken. Sedan valet 2022 har sju procent av regionfullmäktiges ledamöter lämnat sina poster – var tionde i Östergötland, ingen i Kalmar. I landets kommunfullmäktige är motsvarande siffra fem procent, i riksdagen två procent.

Nya regeringen fann sin form på herresätet vid sjön

”Politikerna på slottet” var klara efter 37 dagar.

I den gamla maktspelaren Axel Oxenstiernas slott Tidö utanför Västerås lyckades Ulf Kristerssons moderater, Ebba Buschs kristdemokrater, Johan Pehrsons liberaler och Jimmie Åkessons sverigedemokrater komma överens om maktfördelningen. De tre första bildade regering i tätt samarbete med sverigedemokraterna som fick plats i ett samordningskansli.

Efter 37 dagar hade vi en ny regering.

Västernorrland var den region där det tog längst tid: 72 dagar.

I Storfors kommun dröjde det nästan ända fram till jul, 95 dagar, innan kommunstyrelsen var vald.

Vad vill riksdagspartierna?

QR-koden öppnar hemsidan i din telefon

Vänsterpartiet

Partiledare **Nooshi Dadgostar**

Socialdemokraterna

Partiledare **Magdalena Andersson**

Miljöpartiet

Språkrör **Amanda Lind** **Daniel Helldén**

Centerpartiet

Partiledare **Elisabeth Thand Ringqvist**

Liberalerna

Partiledare **Simona Mohamsson**

Kristdemokraterna

Partiledare **Ebba Busch**

Moderaterna

Partiledare **Ulf Kristersson**

Sverigedemokraterna

Partiledare **Jimmie Åkesson**